

Innst. S. nr. 157.

(1998-99)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje om endring av reglene for godkjenning av høyere utdanning fra land utenfor EØS-området.

Dokument nr. 8:35 (1998-99).

Til Stortinget.

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endring i gjeldende regelverk, slik at bl.a. lærerutdannede med norsk som andrespråk kan få sin utdanning godkjent i Norge, uten skriftlige kunnskaper i sidemål."

Forslagsstilleren begrunner forslaget bl.a. med mangelen på kvalifiserte lærere i skolen. Personer fra utenfor EØS-området kan ha meget høy kompetanse. Men reglene er for stivbeinte. Manglende kunnskaper i skriftlig sidemål må ikke komme i veien for at vel kvalifiserte og egnede mennesker skal få godkjent sin utdanning i Norge.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til svarbrev av 15. april 1999 fra departementet der det blir redegjort for endringene i reglene for godkjenning av høyere utdanning fra land utenfor EØS-området. Flertallet merker seg at studenter fra språklige minoriteter som er fritatt fra eksamen i sidemål i videregående opplæring, fra høsten 1998 får fritak fra kravet om eksamen i norsk I i begge målformer i allmennlærerutdanningen. Høgskolene er dessuten gitt anledning til å gi dispensasjon for studenter som har avsluttet lærerutdanningen uten å ha bestått eksamen i norsk på begge målformer. Departementet har delegert til høgskolene å gi dispensasjon. Flertallet har merket seg at tilsvarende fritak fra kravet om norskkunnskaper i begge målformer også gjelder utenlandsk lærerutdanning. Flertallet oppfatter det slik at norske og utenlandske statsborgere

som har godkjent utenlandsk lærerutdanning, uavhengig av når utdanningen ble fullført, vil få fritak fra kravet om norskkunnskaper i begge målformer. Flertallet anser derfor at intensjonen i forslaget er ivarett.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg brev fra departementet datert 3. mars 1999 om delegasjon av fullmakt til å dispensere fra kravet om norsk i begge målformer i allmenn- og førskolelærerutdanningen. Disse medlemmer har merket seg at det er til dels betydelige uklarheter i brevetts fastsetting av fritak fra kravet om eksamen i norsk i begge målformer i allmennlærerutdanninga. Det bør ikke være en målsetting at godkjente allmenn- og førskolelærere i norsk skole ikke behersker norsk hovedmål. Kunnskaper i norsk skriftlig på hovedmålsnivå er, etter disse medlemmers oppfatning, vesentlig for å kunne integrere norsk i praktisk undervisning i andre fag. Sidemålsformen vil være av mindre betydning.

Disse medlemmer viser til at flertallet i sin merknad "oppfatter det slik at norske og utenlandske statsborgere som har godkjent utenlandsk lærerutdanning, uavhengig av når utdanningen ble fullført, vil få fritak fra kravet om norskkunnskaper i begge målformer". Disse medlemmer finner det nødvendig å presisere at det kun er spørsmål om unntak fra kunnskaper i sidemål ved godkjenning av fullført utenlandsk utdanning.

Disse medlemmer viser til dokumentet og fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endring i gjeldende regelverk, slik at bl.a. lærerutdannede med norsk som andre språk kan få sin utdanning godkjent i Norge, uten skriftlige kunnskaper i sidemål."

Komiteen vil videre vise til Innst. S. nr. 173 (1996-97) hvor godkjenning av utenlandsk utdanning var et sentralt punkt i arbeidet med studier i utlandet. Komiteen påpekte følgende:

"Godkjenningsordningene er etter komiteens mening viktige for at studier tatt i utlandet skal gi uttelling i det norske utdanningssystemet. I dag er det NAIC ved Universitetet i Oslo og Lånecassen som har hovedansvaret for godkjenning. Hver enkelt institusjon har også fått delegert myndighet til å godkjenne utdanninger (universitetsloven § 48). Denne delegeringsmyndighet er blitt hevdet å fungere tilfeldig.

Departementet tar ikke opp spørsmålet om godkjenning av utenlandsk utdanning for å bli autorisert til utøving av yrke i Norge i meldingen. Komiteen ser imidlertid nære forbindelser mellom dette og godkjenning av utenlandsk utdanning tatt av norske studenter og vil derfor se dette i sammenheng. Godkjenning av utenlandsk utdanning er et stort problem for enkelte som innvandrer til Norge med en utenlandsk utdanning. At mange innvandrere i dag ikke får jobb blir ofte forklart med at arbeidsgiver ikke vet nok om hvilke kvalifikasjoner disse søkerne innehar bl.a. på grunn av manglende godkjenning av utdanningen. Komiteen vil påpeke at det er viktig at Norge gir mulighet for personer med utdanningskompetanse til å delta i et aktivt yrkesliv. Dette blir også behandlet som eget punkt i St.meld. nr. 17 (1996-97) Om innvandring og det flerkulturelle Norge.

Komiteen mener godkjenning skal være et nasjonalt ansvar. Slik som godkjenningssystemet er organisert, blir ikke dette hensynet i stor nok grad ivaretatt."

Det ble en enstemmig oppslutning i Stortinget om de to forslagene til vedtak som berørte godkjenning av utdanning. Komiteen er kjent med at det ved Norgesnettrådet siden er opprettet to stillinger for tilrettelegging og godkjenning av utdanning i Norge og utenlands.

Komiteen viser til merknaden i Innst. S. nr. 173 (1996-97) om at en utredning bl.a. skulle vurdere:

- opprettelsen av et nasjonalt organ for tilrettelegging av internasjonalisering,
- universitetene og høgskolenes rolle som samarbeidspartnere i forhold til internasjonalisering, og da spesielt med hensyn til fellesavtaler med institusjoner i utlandet for gjensidig utveksling av studenter,

- godkjenningsordninger av utenlandsk utdanning som skal kvalifisere for norsk arbeidsliv,
- Senter for internasjonalt universitetssamarbeid og NAICs rolle i et nasjonalt samarbeid om utvekslings- og godkjenningsordninger,
- Norgesnettrådets rolle som et nasjonalt organ i forhold til internasjonalisering,
- et nasjonalt organs rolle i forhold til informasjons-tiltak for å sikre bedre sosial og geografisk rekruttering til studier i utlandet."

Komiteen vil gjenta sine merknader og påpeke viktigheten av å sikre godkjenning av universitets- og høgskoleutdanning.

Komiteen fremmer følgende forslag til vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag, senest høsten 1999, om tilrettelegging for internasjonalisering. Ansvar for godkjenning av utdanning for å bli autorisert for et yrke og godkjenning av nordmenns utdanning i utlandet, legges til et nytt, eventuelt et allerede etablert, organ."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endring i gjeldende regelverk, slik at bl.a. lærerutdannede med norsk som andre språk kan få sin utdannelse godkjent i Norge, uten skriftlige kunnskaper i sidemål.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og til det som står foran og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag, senest høsten 1999, om tilrettelegging for internasjonalisering. Ansvar for godkjenning av utdanning for å bli autorisert for et yrke og godkjenning av nordmenns utdanning i utlandet, legges til et nytt, eventuelt et allerede etablert, organ.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 28. april 1999.

Grete Knudsen,
leder.

Rolf Reikvam,
ordfører.

Rune E. Kristiansen,
sekretær.